

Sygn. akt *XVII AmA 50/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodnicząca – **SSO Ewa Malinowska**

Protokolant – protokolant sądowy Joanna Nande

po rozpoznaniu 12 marca 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 10 sierpnia 2017 r.
o Nr (...)

1. uchyla zaskarżoną decyzję;
2. stwierdza, że decyzja nie została wydana z rażącym naruszeniem prawa, ani bez podstawy prawnej w rozumieniu art. 479^{31a} § 3 k.p.c.;
3. zasądza od pozwanego Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 1.737 (tysiąc siedemset trzydzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt *XVII AmA 50/17*

UZASADNIENIE

W dniu 10 sierpnia 2017 r. - po przeprowadzeniu postępowania w sprawie podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., w toku którego zostało uprawdopodobnione, że wymieniony przedsiębiorca stosuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3) ustawy z 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez prezentowanie obowiązujących kursów wymiany walut w układzie kolumn odwrotnym od powszechnie przyjętego (tj. w kolumnie lewej kursy skupu walut a w kolumnie prawej kursy sprzedaży) - które to działanie może wprowadzać konsumentów w błąd w zakresie kursu, który będzie zastosowany do przeliczenia przy kupnie/sprzedaży walut, a w konsekwencji może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 2), w związku z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzję o nr (...), na mocy której:

I. na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 4-6 tej ustawy, po złożeniu w toku postępowania przez przedsiębiorcę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., zobowiązania polegającego na:

1. zaprzestaniu stosowania - w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się decyzji - we wszystkich kantorach należących do Spółki - tablic kursowych z zachowaniem kolejności: z lewej - kurs sprzedaży, z prawej - kurs skupu, w ten sposób, że w kantorach Spółki będą od tego terminu stosowane tablice kursowe prezentujące kursy walut w kolejności: z lewej – kurs skupu, z prawej – kurs sprzedaży;

2. podjęciu - w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się decyzji następujących działań polegających na:

a) umieszczeniu na paragonach dokumentujących realizację transakcji dodatkowo danych w postaci: adresu poczty elektronicznej przedsiębiorcy wraz z informacją „odpowiedzi udzielamy w terminie 14 dni” oraz telefonu kontaktowego (infolinia),

b) umieszczeniu na stronie internetowej przedsiębiorcy ((...) dedykowanej podstrony zawierającej: - pełną treść obowiązującej w Spółce procedury reklamacyjnej - formularz reklamacji umożliwiający uruchomienie procedury reklamacyjnej on-line po uzupełnieniu standardowych danych konsumenta, ankietę satysfakcji klienta przedsiębiorcy zawierającą listę pytań pozwalających konsumentom na zaprezentowanie swojej oceny i sformułowanie uwag co do usług realizowanych przez przedsiębiorcę w zakresie wymiany walut.

- nałożył na przedsiębiorcę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. obowiązek wykonania tego zobowiązania.

II. Na podstawie art. 28 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 4-6 tej ustawy, zobowiązał przedsiębiorcę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., do publikacji decyzji w całości na stronie internetowej przedsiębiorcy (w dacie wydania decyzji jest to strona (...) (...).pl), na koszt przedsiębiorcy i w ten sposób, że odnośnik do treści decyzji powinien zostać umieszczony na stronie głównej oraz utrzymywania jej na stronie internetowej przez okres 1 (jednego) miesiąca od daty opublikowania na stronie internetowej (data początkowa opublikowania nie powinna przekroczyć tygodnia od daty uprawomocnienia się decyzji), wraz z zaznaczeniem, że decyzja jest prawomocna.

III. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 4-6 tej ustawy, nałożył na przedsiębiorcę (...) z o.o. z siedzibą w W., obowiązek złożenia sprawozdania z wykonania zobowiązania, o którym mowa w pkt I.1, I.2 i II. sentencji niniejszej decyzji, w terminie dwóch miesięcy od uprawomocnienia się decyzji, w szczególności do wskazania daty/dat przeprowadzenia działań wymienionych w pkt I.1., I.2. i II sentencji decyzji oraz dowodów potwierdzających ich wykonanie, w szczególności:

- w zakresie dot. pkt I.1 - przedstawienia nowego wzoru tablicy kursowej stosowanego w kantorach Spółki, w związku z podjęciem zobowiązania, wraz z datą jego wprowadzenia w poszczególnych kantorach Spółki (według stanu kantorów na moment składania sprawozdania z wykonania decyzji);
- w zakresie dot. pkt I.2 a) - przedłożenia nowego wzoru paragonu stosowanego w kantorach Spółki, wraz z datą jego wprowadzenia w poszczególnych kantorach Spółki;
- w zakresie dot. pkt I.2 b) - przedłożenia wydruku zrzutu ekranu ze strony internetowej przedsiębiorcy prezentującego na stronie internetowej procedurę reklamacyjną dla klientów kantorów Spółki;
- w zakresie dot. pkt II - przedłożenia wydruku zrzutu ekranu ze strony internetowej przedsiębiorcy prezentującego opublikowaną na stronie internetowej przedsiębiorcy decyzję z zachowaniem warunków wskazanych w pkt II. sentencji decyzji wraz ze wskazaniem daty wykonania zrzutu ekranu oraz wskazaniem okresu czasowego

(początkowa i końcowa data dzienna), w którym przedmiotowa publikacja była utrzymywana na ww. stronie internetowej przedsiębiorcy.

(decyzja, k. 3-17 w wersji zawierającej dane stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa powoda **oraz k. 19-33** w wersji zawierającej dane stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa podmiotów nie będących stroną postępowania administracyjnego).

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła Spółka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., zaskarżając decyzję w całości oraz wnosząc o jej uchylenie w całości, a w razie nieuwzględnienia tego wniosku strona wystąpiła o zmianę decyzji w części, do której odnosi się zarzut I.c). Strona powodowa wystąpiła również o rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania. Wobec zaskarżonej decyzji podniesiono następujące zarzuty:

- a) naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności przez błędne zastosowanie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3) uokik w zw. z art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 2) w zw. z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz przepisu art. 28 uokik;
- b) naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a to poprzez naruszenie swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 kpc w zw. z art. 84 uokik, wyrażające się sprzecznością dokonanych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału oraz pominięciem istotnych twierdzeń i oświadczeń powodowej Spółki co do ustalenia stanu faktycznego, a także twierdzeń NBP i pozwanej, wyrażonych w pismach, załączonych do akt skarżonej sprawy i dotyczących również ustalenia stanu faktycznego;
- c) naruszenie wymogów proceduralnych obowiązujących na etapie postępowania administracyjnego, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a to poprzez nieprawidłowe zastosowanie art. 107 ustawy z dnia z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, prowadzące do powstania istotnej rozbieżności między sentencją samej Decyzji Prezesa Urzędu a jej uzasadnieniem.

Strona podtrzymała powyższe stanowisko procesowe w piśmie przygotowawczym z 28 sierpnia 2018 r.

(odwołanie, k. 34-41; pismo przygotowawcze powoda – replika, k. 85-100).

W odpowiedzi na odwołanie Prezes UOKiK wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie, k. 58-62).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z o.o. z siedzibą w W. (dalej: Spółka (...)) wykonuje działalność gospodarczą, której przedmiotem jest w szczególności prowadzenie działalności kantorowej poprzez sieć kantorów wymiany walut, zlokalizowanych w G., G., K. i W., w miejscach o znacznym natężeniu ruchu turystycznego, takich jak porty lotnicze, dworce kolejowe.

dowód: okoliczności bezsporne; wykaz kantorów prowadzonych przez Spółkę (...), k. 30 akt admin. (...)(...).

Na rynku, obejmującym działalność kantorową, stosowane są następujące modele tablic informacyjnych, przedstawiających wykaz skupowanych i sprzedawanych wartości dewizowych oraz aktualne ceny (kursy) ich kupna i sprzedaży:

- wariant 1 tablicy, w którym wartość kursów kupna walut zamieszczana jest w kolumnie po lewej stronie, a wartość kursów sprzedaży w kolumnie po prawej stronie,

- wariant 2 tablicy, w którym w kolumnie po lewej stronie zamieszczana jest wartość kursów sprzedaży walut, a w kolumnie po prawej stronie wartość kursów kupna.

Spółka (...) umieszczała w swoich kantorach tablice informacyjne opracowane według wariantu 2.

W praktyce działalności kantorowej występują także inne modele tablic informujących o kursach walut, np. tablice prezentujące ceny kupna i sprzedaży poszczególnych walut w układzie poziomym (tj. w jednym poziomie - wierszu jedna cena, a w kolejnym wierszu druga cena za daną walutę), a nie w układzie kolumnowym, jaki przyjęto w ww. wariantach 1 i 2.

dowód: okoliczności bezsporne; wzory tablic kursowych stosowanych przez Spółkę (...), k. 31-35 akt admin. (...)(...); Załącznik nr 15 i nr 16 do pisma Spółki (...) z 2.02.2017 r. oraz Załącznik nr 1 do pisma przygotowawczego powoda z 28.08.2018 r. – wydruki fotografii prezentujących przykłady zastosowania wariantu 2 tablicy kursowej przez innych przedsiębiorców niż powód wraz z wykazem tych przedsiębiorców, k. 89-118 akt admin. (...)(...) oraz k. 100-117; Załączniki nr 3-6 do odwołania – wydruki fotografii prezentujących inne modele tablic kursowych w kantorach wymiany walut na rynku krajowym, k. 46-47.

Nie jest prowadzona żadna ewidencja danych, dotyczących modeli tabel kursów stosowanych przez przedsiębiorców prowadzących stacjonarne kantory wymiany walut.

dowód: twierdzenie Prezesa UOKiK zawarte w decyzji (...) z 10 sierpnia 2017 r.

Postanowieniem nr (...) z 14 listopada 2016 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Spółkę (...) praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na prezentowaniu obowiązujących kursów wymiany walut w sposób mogący wprowadzać konsumentów w błąd, poprzez odwrotny od powszechnie przyjętego układu kolumn, tj. w kolumnie lewej kursy skupu walut a w kolumnie prawej kursy sprzedaży, które to działanie może wprowadzać konsumentów w błąd w zakresie kursu, który będzie zastosowany do przeliczenia przy kupnie/sprzedaży walut, a w konsekwencji może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 2), w związku z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, a tym samym praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3) uokik.

W dniu 10 sierpnia 2017 r. Prezes UOKiK wydał decyzję, która została zaskarżona w niniejszym postępowaniu sądowym.

Powyżej opisany stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy w oparciu o twierdzenia i oświadczenia stron oraz wyżej przywołane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego i sądowego. Dowody te nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, by odmówić im mocy dowodowej.

Sąd oddalił, jako spóźniony - bo zgłoszony dopiero na rozprawie, wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z pisma Narodowego Banku Polskiego na okoliczność nakreślenia obrazu kantorów w Polsce. Nadto, dowód ten został zgłoszony dla wykazania okoliczności nieistotnej dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało uwzględnieniu.

Niniejsza sprawa dotyczyła możliwości kwalifikacji zachowania powoda, opisanego w zaskarżonej decyzji, jako wypełniającego dyspozycję art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej: uokik), w brzmieniu tego przepisu aktualnym na okres stosowania przez powoda kwestionowanej praktyki. Zgodnie z tym unormowaniem, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przy czym przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy, w szczególności nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. W ustępie 3 przywołanego przepisu wskazano jednocześnie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

W rozpatrywanej sprawie nie budziło wątpliwości, że Spółka (...) jest przedsiębiorcą i że wykonuje działalność gospodarczą także w obrocie z konsumentami. Pozostawała więc do rozstrzygnięcia kwestia, czy działanie strony powodowej, opisane w stanie faktycznym sprawy, jest bezprawne (tj. sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami) i czy narusza zbiorowe interesy konsumentów.

O bezprawności w rozumieniu powołanego przepisu możemy mówić, gdy zachowanie przedsiębiorcy – czyli jego działanie, jak również zaniechanie – jest sprzeczne z powszechnie obowiązującym porządkiem prawnym, a więc zarówno z normami prawnymi, jak również z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami, przy czym te ostatnie zostały wprost wskazane w ustawie. Bezprawność jest przy tym obiektywnym czynnikiem, a więc niezależna jest od winy i jej stopnia, jak również bez znaczenia jest świadomość istnienia naruszeń. Bezprawność jest także niezależna od wystąpienia szkody.

Bezprawne praktyki muszą być ponadto wymierzone w zbiorowe interesy konsumentów, czyli muszą odnosić się do obecnych, przyszłych i potencjalnych konsumentów, a więc naruszać prawa nieograniczonej, bliżej nieokreślonej liczby konsumentów. Interes, który jest chroniony owym przepisem, to interes prawny, rozumiany jako określone potrzeby konsumenta, które zostały uznane przez ustawodawcę za godne ochrony (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 13 lipca 2006r., sygn. akt III SZP 3/06, OSNP 2007, nr 1-2, poz. 35).

Oceny, czy w danej sytuacji mamy do czynienia z bezprawnym naruszeniem interesu konsumentów, dokonujemy na podstawie analizy, między innymi, regulacji określonych aktów prawnych, które swym działaniem naruszył przedsiębiorca.

Stosownie do art. 2 pkt 4 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (dalej: upnpr), przez praktyki rynkowe należy rozumieć działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Z kolei w myśl art. 3 i art. 4 ust. 1 upnpr, zakazane jest stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych, tj. praktyk sprzecznych z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształcających lub mogących zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Natomiast zgodnie z art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 upnpr, praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął, a wprowadzającym w błąd działaniem może być w szczególności rozpowszechnianie prawdziwych informacji w sposób mogący wprowadzać w błąd.

Przepis art. 4 ust. 1 upnpr definiuje nieuczciwą praktykę rynkową za pomocą klauzuli generalnej, stanowiąc, że jest nią praktyka sprzeczna z dobrymi obyczajami, w istotny sposób zniekształcająca lub mogąca zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta. Natomiast w ust. 2 zawarto przykładowe rodzaje nieuczciwych praktyk, opisanych szerzej w art. 5-11 ustawy (przy czym praktyki te nie podlegają ocenie w świetle przesłanek określonych w ust. 1). Na otwarty katalog tych praktyk wskazuje użycie w art. 4 ust. 2 upnpr sformułowania „w szczególności”. Oznacza to, że mogą istnieć inne, niewymienione w ustawie, nieuczciwe praktyki rynkowe, a ich sankcjonowanie możliwe jest poprzez zastosowanie klauzuli generalnej.

Należy także podkreślić, że ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym zakazuje zarówno faktycznego, jak i potencjalnego zniekształcania zachowań rynkowych konsumentów. Bez znaczenia pozostaje przy tym kwestia motywacji, zamiaru, czy świadomości sprawcy. Nie jest konieczne, aby niedozwolone działanie było podjęte np. z zamiarem osiągnięcia zysku, wprowadzenia w błąd. Już samo zagrożenie interesu konsumentów stanowi przedmiot ochrony prawnej.

W zaskarżonej decyzji Prezes UOKiK uznał za uprawdopodobnione, że Spółka (...) dopuściła się wprowadzającej w błąd i naruszającej zbiorowe interesy konsumentów praktyki, polegającej na prezentowaniu obowiązujących kursów wymiany walut w układzie kolumn odwrotnym od powszechnie przyjętego (tj. w kolumnie lewej kursy skupu walut a

w kolumnie prawej kursy sprzedaży), które to działanie – w ocenie Prezesa - może wprowadzać konsumentów w błąd w zakresie kursu, który będzie zastosowany do przeliczenia przy kupnie/sprzedaży walut.

Praktyka wprowadzająca w błąd to każda praktyka, która w jakikolwiek sposób wywołuje skutek w postaci co najmniej możliwości wprowadzenia w błąd „przeciętnego konsumenta”, do którego jest skierowana lub dociera, i która ze względu na swoją zwodniczą naturę może zniekształcić jego zachowanie rynkowe (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9 lutego 2011 r., sygn. akt VI ACa 694/10, System Informacji Prawnej Lex nr 1220720).

Działalność kantorowa jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (poprzednio: ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej) i wymaga wpisu do rejestru działalności kantorowej. Działalność ta została uregulowana przede wszystkim w rozdziale 4 ustawy z 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe (dalej: PD). Zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 4 ustawy, przedsiębiorca, który wykonuje działalność kantorową, jest obowiązany zapewnić lokal i jego wyposażenie spełniające warunki techniczne i organizacyjne niezbędne do bezpiecznego i prawidłowego wykonywania czynności bezpośrednio związanych z działalnością kantorową. Natomiast art. 17d PD zawiera delegację ustawową dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych, aby po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego, określił, w drodze rozporządzenia, niezbędne wyposażenie lokalu przeznaczonego do wykonywania działalności kantorowej, a także sposób prowadzenia ewidencji i wydawania dowodów kupna i sprzedaży wartości dewizowych, mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego w zakresie wykonywania tej działalności. Na mocy tej delegacji, Minister Finansów wydał 24 września 2004 r. rozporządzenie w sprawie wyposażenia lokalu przeznaczonego do wykonywania działalności kantorowej oraz sposobu prowadzenia ewidencji i wydawania dowodów kupna i sprzedaży wartości dewizowych. W § 2 ust. 2 pkt 2 lit. a tego aktu przewidziano natomiast, że lokal, w którym ma być prowadzona działalność kantorowa (tj. kantor) należy wyposażać w tablicę informacyjną przedstawiającą wykaz skupowanych i sprzedawanych wartości dewizowych oraz aktualne ceny (kursy) ich kupna i sprzedaży. Należy podkreślić, że nie istnieje żaden normatywny wzorzec tego rodzaju tablicy informacyjnej, w szczególności nie sprecyzowano, jak ma wyglądać tego rodzaju tablica informacyjna, jaką ma mieć wielkość, jakiego ma być typu (elektroniczna, suchościeralna, kredowa, magnetyczna, korkowa etc.). Wymaga się jedynie, by zawarto na niej trzy kategorie danych, tj. (1) wykaz wartości dewizowych będących przedmiotem obrotu w danym kantorze, (2) aktualny kurs kupna oraz (3) aktualny kurs sprzedaży tych walut. Nie wskazano natomiast, w jaki sposób mają być prezentowane te informacje, np. że należy je przedstawiać w tabeli w układzie pionowym (kolumnowym), albo poziomym (wierszowym), jaką wielkość i rodzaj czcionki należy zastosować, czy w jakiej kolejności prezentować wymagane dane, pozostawiając decyzję w tym zakresie uznaniu przedsiębiorców prowadzących kantory. W związku z tym, na rynku usług kantorowych stosowane są różne modele tablic informacyjnych przedstawiających kursy wymiany walut. W toku niniejszego postępowania ustalono, że stosowane są, między innymi:

- wariant tablicy, w którym wartość kursów kupna walut zamieszczana jest w kolumnie po lewej stronie, a wartość kursów sprzedaży w kolumnie po prawej stronie (wariant 1),
- wariant tablicy, w którym w kolumnie po lewej stronie zamieszczana jest wartość kursów sprzedaży walut, a w kolumnie po prawej stronie wartość kursów kupna (wariant 2),
- tablice prezentujące ceny kupna i sprzedaży poszczególnych walut w układzie poziomym (tj. w jednym wierszu jedna cena, a w kolejnym wierszu druga cena – odpowiednio za skup/sprzedaż - danej waluty).

Spółka (...) umieszczała w swoich kantorach tablice informacyjne opracowane według wariantu 2. Przy czym, wbrew stanowisku prezentowanemu w zaskarżonej decyzji, brak jest podstaw do przyjęcia, że wariant 1 tablicy jest powszechnie stosowany, ponieważ stwierdzenie to nie zostało poparte przez Prezesa Urzędu żadnymi konkretnymi dowodami. Sam pozwany przyznał, że nie jest prowadzona żadna ewidencja danych, dotyczących modeli tabel kursów stosowanych przez przedsiębiorców prowadzących kantory. Organ nie przeprowadził w tym zakresie należytego badania rynku, ograniczając się jedynie do wystąpienia w toku postępowania do zaledwie sześciu, losowo wybranych, przedsiębiorców prowadzących sieć co najmniej 10 kantorów wymiany walut. Z tego względu, dane

przedstawione przez te podmioty nie mogą zostać uznane za miarodajne i wystarczające do poczynienia ustaleń odnośnie do całego rynku usług kantorowych. Nadto, zdaniem Sądu, bez znaczenia pozostaje to, iż jeden z wyżej opisanych wariantów tablic informujących o kursach walut w kantorze jest częściej stosowany od drugiego, skoro oba modele odpowiadają obowiązującym przepisom prawa, a poza tym – jak zauważono - przedsiębiorcy wykorzystują w tym zakresie jeszcze inne wzorce. Konkludując, ustalenia pozwanego o istnieniu jednego, powszechnie stosowanego wzorca tablicy kursowej, stanowiącej wyposażenie kantoru wymiany walut, są dowolne i nie znajdują oparcia w materiale dowodowym sprawy.

Dla prawidłowej oceny praktyki rynkowej stosowanej przez powoda, a zwłaszcza jej wpływu na zachowania rynkowe konsumenta, konieczne jest uwzględnienie cech adresata ocenianej praktyki, którego ustawa określa jako „przeciętnego konsumenta”. W oparciu o definicję zawartą w art. 2 pkt 8 upnr należy przyjąć, że przeciętny konsument, to osoba dostatecznie dobrze poinformowana, uważna, ostrożna i rozsądnie krytyczna. Jak wskazuje się w orzecznictwie, wzorzec ten nie może być jednak definiowany w oderwaniu od konkretnych warunków ustalonych w sprawie oraz od realiów środowiskowych. Oceny zakresu informacji oraz poziomu uwagi i ostrożności dokonuje się bowiem z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa. W realiach niniejszej sprawy należy zatem przyjąć, że przeciętny konsument, to osoba dostatecznie dobrze poinformowana, uważna, ostrożna i rozsądnie krytyczna, świadomie podejmująca decyzje na podstawie dostępnych informacji. Należy przy tym podkreślić, że usługa wymiany walut w kantorze (tj. kupna lub sprzedaży wartości dewizowych) ma charakter nieskomplikowany, powszechny, a skorzystanie z niej nie wymaga posiadania przez przeciętnego konsumenta specjalistycznej wiedzy. W zasadzie podstawowym wymogiem, jaki stawiany jest konsumentowi w aspekcie rozpatrywanej sprawy, jest posiadanie zdolności czytania ze zrozumieniem. Względy doświadczenia życiowego nakazują natomiast przyjąć, że umiejętność ta powinna być opanowana przez klientów kantorów.

Kantory powodowej Spółki wyposażone były w tablice informacyjne, na których wykaz skupowanych i sprzedawanych wartości dewizowych oraz aktualne ceny (kursy) ich kupna i sprzedaży zostały przedstawione w formie tabeli w układzie kolumnowym (pionowym). W pierwszej kolumnie wskazano rodzaj waluty, a niektóre tablice zawierały dodatkowo flagę państwa, w którym obowiązują dana waluta, co dodatkowo ułatwiało odszukanie konkretnych danych. W drugiej kolumnie wskazano kurs sprzedaży, a w trzeciej kurs kupna/skupu waluty. Dodatkowo użyto także zwrotów anglojęzycznych „sell”/” we sell” oraz „buy”/” we buy”, co niewątpliwie stanowiło ułatwienie dla klientów będących obcokrajowcami, a zwłaszcza turystów. Tablice te nie prezentują więc jakichś skomplikowanych wykresów, czy wielokolumnowych tabel z mnogością informacji, w których trudno odnaleźć poszukiwane dane. Informacje zamieszczone na tablicach kursowych powoda są prawdziwe, czytelne, przejrzyste, zredagowane w sposób zrozumiały dla przeciętnego konsumenta (k. 31-35 akt admin. (...) (...)). W oparciu o powyższe ustalenia, w ocenie Sądu, nie można uznać, by stosowanie przez powoda opisanych wyżej tablic - w szczególności zaś, by prezentowanie w lewej kolumnie ceny sprzedaży, w prawej ceny kupna, a nie odwrotnie, jak tego oczekuje Prezes UOKiK - mogło wprowadzić przeciętnego konsumenta w błąd w zakresie kursu, który będzie zastosowany do przeliczenia przy kupnie lub sprzedaży walut, a w rezultacie, by praktyka ta mogła godzić w zbiorowe interesy konsumentów. Jak już zauważono, jedyne co było konieczne do poprawnego ustalenia przez klientów kantorów prowadzonych przez powoda, aktualnej ceny kupna lub sprzedaży określonej waluty na podstawie tablicy kursów walut, było uważne odczytanie pełnej informacji zaprezentowanej na tej tablicy. Biorąc pod uwagę, że przekaz informacji na tablicach opracowanych przez powoda był zgodny z prawdą, czytelny, jasny i jednoznaczny, to niedopełnienie przez konsumenta powyższej – wydawałoby się oczywistej – czynności, nie stanowi o zachowaniu przez niego wymaganej uważności, ostrożności i należytej staranności w dbaniu o własne interesy, a w konsekwencji nie zasługuje na ochronę prawną. Na to, że ewentualne błędy w ustaleniu prawidłowej ceny kupna lub sprzedaży waluty wynikały z pewnej niefrasobliwości, nieroztropności samych konsumentów, wskazują także przywołane w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji reklamacje klientów, w których powoływano się na przykład na nieuwagę, pośpiech, brak zastanowienia, nieostrożność przy odczytywaniu ceny waluty z tablicy („ Wskutek fatalnego niedopatrzania z mojej strony ...”, „ W pośpiechu nie

zwróciłam uwagi na kurs ...”, „ Moment zaskoczenia, pośpiech sprawił, że bez zastanowienia wymieniłam pieniądze, nie będąc do końca świadomą ...”, str. 11-12 decyzji, k. 74 akt admin. (...) (...), k. 60, 67 akt admin. (...)(...)).

Zdaniem Sądu, nieuprawniona jest ocena kwestionowanej zaskarżoną decyzją praktyki powoda, w kontekście stosowania przez niego istotnie zaniżonych kursów skupu walut, w stosunku do obowiązującego w danym dniu kursu średniego wymiany danej waluty. Po pierwsze, wskazana okoliczność nie była objęta zarzutem Prezesa w niniejszej sprawie, a jej ustalenie oraz ocena nie stanowiły przedmiotu postępowania administracyjnego w tej sprawie. Po drugie, ze stanowiska prezentowanego dotychczas zarówno przez pozwanego, jak i NBP wynika, że w świetle obowiązujących przepisów prawa istnieje swoboda polityki cenowej (tj. swoboda kształtowania przez przedsiębiorców cen) w zakresie ustalania kursów sprzedaży i kupna walut w kantorach wymiany walut (tak np. pisma NBP z 5.04.2013 r., k. 126 – dowód nr 7 załączony do repliki powoda z 28.08.2018 r., z 4.06.2013 r., k. 45 – załącznik nr 2 do odwołania i z 14.02.2014 r., k. 124 - dowód nr 5 załączony do repliki powoda z 28.08.2018 r. oraz notatki do postanowień Prezesa UOKiK nr (...) z 4.02.2014 r., k. 127verte-128verte – dowód nr 8 załączony do repliki powoda z 28.08.2018 r. i nr (...) z 2.11.2016 r., k. 129verte-131verte - dowód nr 9 załączony do repliki powoda z 28.08.2018 r.).

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego, nie można przyjąć, że pozwany uprawdopodobnił, iż praktyka zarzucona powodowi w zaskarżonej decyzji wypełnia przesłankę bezprawności, co oznacza tym samym, brak podstaw do stwierdzenia w danym przypadku naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. W konsekwencji, bezpodstawne było nałożenie na Spółkę (...) - w trybie art. 28 uokik - obowiązków opisanych w punkcie I, II i III sentencji decyzji Prezesa UOKiK Nr (...) z 10 sierpnia 2017 r.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479^{31a} § 3 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o - wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. - zasadę odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że na koszty należne powodowi, jako stronie wygrywającej sprawę, złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 720 zł - ustalone na podstawie § 14 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, w brzmieniu ustalonym z dniem 26 października 2016 r. – opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz opłata sądowa od odwołania w wysokości 1.000 zł.

SSO Ewa Malinowska